

Zeist, 11 november 2025

Onderwerp: De cruciale rol van retail in een toekomstbestendig Nederlands verdienvermogen

Geachte heer Wennink,

U hebt de kans om de Nederlandse overheid aan te sporen om nu echt stappen te zetten om het investeringsklimaat en onze toekomstige welvaart serieus te nemen. Zoals de minister van Economische Zaken in zijn arbeidsproductiviteitsagenda schreef: *"als de productiviteitsgroei verder stagneert, raakt ons brede doel – een hogere welvaart in Nederland – verder uit zicht."* De retail speelt hierin een belangrijke rol die ik in deze brief wil onderstrepen en uw aandacht voor wil vragen.

De retail presteerde beter in de EU dan in de VS

Het Draghi-rapport over het Europese concurrentievermogen is positief over de retail: *"(...) the EU outperforms the US in mid-technology sectors like manufacturing of transport equipment, agriculture and in the wholesale and retail sectors. The latter reflects catching up effects to key innovations that had been introduced in the US in the previous decade such as in e-commerce and online retail reaching larger customer bases, implementation of advanced inventory management systems, digital payment systems, data analytics and robotics, and automation."*

Deze positieve ondertoon geeft een vertekend beeld van toekomstige uitdagingen. Immers moet de retail forse investeringen doen in geavanceerde technologieën zoals AI en omnichannel-verkoopkanalen om de efficiëntie te verhogen en de consumentenervaring te verbeteren. Ook op het vlak van verduurzaming moet geïnvesteerd worden in meer circulaire bedrijfsmodellen en verdienmodellen. Verder moet voldoende geïnvesteerd blijven worden in personeel en tegelijkertijd een hogere arbeidsproductiviteit.

De SEO¹ heeft berekend dat forse extra investeringen nodig zijn om de 'Triple Transformation' (verduurzaming, digitalisering en talentontwikkeling) te realiseren in de retail. Zonder deze investeringen

¹ <https://www.seo.nl/publicaties/transitie-uitdagingen-voor-de-nederlandse-retailsector/>

lopen vooral kleinere retailers het risico om achter te blijven, wat kan leiden tot economische en sociale gevolgen, zoals werkloosheid en verlies aan concurrentievermogen. In totaal vraagt deze transformatie een extra investering van 1,2% van de retailomzet tot 2030. Dit komt neer op jaarlijks 2 miljard euro aan extra investeringen.

Op basis van cijfers van Retail Insiders zien we dat grote bedrijven in de retail productiviteitswinst boeken door schaalvoordelen, technologievoordeel en efficiëntere inzet van arbeid, betere inkoop en door pricing power. De retail neemt daarmee haar verantwoordelijkheid. Met alle uitdagingen die nog op de sector afkomen –ook gedreven door wet- en regelgeving– ligt er nog een grote opgave.²

Retail is een cruciale economische pijler

De retailsector vertegenwoordigt 3,5% van het Nederlandse BBP, telt bijna 80.000 fysieke locaties, verspreid over 2.500 gebieden, en biedt direct werk aan ruim 900.000 mensen.

Retailers zijn diep geworteld in de lokale gemeenschap. Ze kunnen niet verplaatsen naar een gunstiger fiscaal klimaat. Toch worden ze relatief vaak vergeten in beleid rond innovatie en productiviteit, terwijl ze een substantiële bijdrage leveren aan de brede welvaart en leefbaarheid.

De Nederlandse retail is dan ook meer dan een economische sector: het is het sociale hart van onze dorpen en steden. Onze winkels brengen leven in straten en buurten, creëren ontmoetingsplekken en versterken lokale gemeenschappen. Maar dat hart klopt zwakker.

De uitdagingen waar retailers vandaag mee kampen, zijn niet primair dalende omzetten, maar oplopende kosten, stijgende lonen, toenemende regeldruk en afnemende investeringsruimte. Daardoor wordt het steeds moeilijker om te investeren in de toekomst: in innovatie, technologie, verduurzaming en mensen. En dat is zorgwekkend. Want: als de retail weg is, komt het niet meer terug. Een leegstaande winkelstraat komt niet zomaar weer tot leven.

² Denk onder meer aan stijging van het minimumloon, invoering van de vrachtwagenheffing, mogelijke versoering van de transitievergoeding voor grote bedrijven, regelgeving op het vlak van duurzaamheid, etc.

Uitdagingen

Het Draghi-rapport benoemt de retail slechts kort en met een te rooskleurig beeld van de huidige situatie. In werkelijkheid staat de sector voor grote investeringsuitdagingen:

- Verduurzaming: ontwikkeling van circulaire bedrijfsmodellen en nieuwe verdienmodellen;
- Digitalisering: adoptie van AI, data-analyse, omnichannel-platforms, digitalisering en automatisering;
- Talentontwikkeling: investeren in personeel én in verhoging van arbeidsproductiviteit.

Retailers nemen hun verantwoordelijkheid, maar de investeringsruimte is te beperkt om de noodzakelijke sprong te maken. Bestaande innovatiegelden en fondsen zijn nu vooral gericht op industrie en productie, en nauwelijks toegankelijk voor arbeidsintensieve sectoren als de retail.

De omzet die nog altijd gemaakt wordt, staat onder druk van grote buitenlandse spelers die de Nederlandse markt en consument willen veroveren. Zo kondigde Amazon onlangs een miljardeninvestering in Nederland aan. Wij zien dat niet-Europese online retailers miljarden investeren om omzet van de Nederlandse retail over te nemen. Al dan niet door regels te omzeilen, dan wel met steun vanuit hun eigen overheid.

Zoals geschreven, realiseren onze leden omzetgroei en boeken ze productiviteitswinst. Met de groeiende regeldruk en forse investeringen van buiten de EU is de concurrentie straks niet meer aan te gaan.

Waar wij aandacht voor vragen

Wij vragen structurele erkenning van de retail als strategisch onderdeel van het Nederlandse verdienvermogen. Dit moet zich vertalen in gelijke toegang tot innovatie- en productiviteitsinstrumenten, vermindering van regeldruk en werkgeverslasten en een integrale aanpak die retail, leefbare binnensteden en brede welvaart verbindt. De overheid is –via belastingen– medeaandeelhouder van elk bedrijf. Het is dan ook in ieders belang dat de randvoorwaarden voor ondernemen op orde zijn. Alleen zo kunnen we de vitaliteit van onze winkelstraten behouden en versterken.

KONINKLIJKE

INRETAIL

De Nederlandse retail wil investeren, innoveren en bijdragen aan een sterke economie. Maar daarvoor hebben wij een overheid nodig die de sector ziet, erkent en ondersteunt.

Wij hopen dat u in uw advies aan het kabinet wilt onderstrepen dat een toekomstbestendig investeringsklimaat niet alleen draait om technologie of industrie, maar ook om de sector die dagelijks het gezicht van onze economie vormt: de retail.

Met vriendelijke groet,

Jan Meerman

Directeur INretail